

КРИМІНАЛЬНЕ ПРАВО ТА ПРОЦЕС, КРИМІНОЛОГІЯ І КРИМІНАЛІСТИКА

УДК 343.12

Азаров Ю. І.,
професор кафедри кримінального процесу НАВС,
кандидат юридичних наук, доцент

ПРОЦЕСУАЛЬНИЙ СТАТУС ПОНЯТОГО

В даній статті розглянута юридична література щодо процесуального статусу понятого. Проаналізовано історичний аспект а також відповідальність понятих. Розроблені ґрунтовні висновки та пропозиції, щодо розглядаємої тематики.

Ключові слова: процесуальний статус, поняти, КПК, кримінальне провадження, слідчі дії.

В данной статье рассмотрена юридическая литература по процессуального статусу понятого. Проанализированы исторический аспект а также ответственность понятых. Разработаны обстоятельные выводы и предложения по рассматриваемой тематике.

Ключевые слова: процессуальный статус, поняты, КПК, уголовное производство, следственные действия.

In this paper the legal literature regarding the procedural status of concepts. Analyzed the historical aspect and responsibility witnesses. Prepare a detailed conclusions and recommendations regarding considered topics.

Keywords: procedural status, concepts, PDA, criminal proceedings, investigations.

Актуальність проблематики. Уперше законодавцем зроблено спробу визначити процесуальний статус понятого ще у Соборному уложенні 1649 р. (ст. 87). Однак, правове закріплення статусу понятого як учасника кримінального процесу вперше знайшло своє відображення у Статуті кримінального судочинства 1864 р., у другому розділі якого законодавець регламентував повноваження, права та обов'язки осіб, які беруть участь у провадженні попереднього слідства (ст. 315, 320).

Ступінь наукової розробки. Наукові дискусії стосовно правових та організаційних засад участі понятих у досудовому розслідуванні в різні часи точилися також у працях Г. А. Абдумажидова, Ю. І. Азарова, І. М. Бацька, І. Є. Биховського, О. Л. Булейко, І. В. Вернидубова, В. К. Весельського, Є. Н. Губіної, Д. С. Жовненка, О. М. Калачової, Д. П. Письменного,

Г. І. Процько, Г. П. Саркіянца, А. М. Сторожевої, В. Т. Томіна, Л. В. Черечукіної, А. А. Чувільова, О. В. Хитрової, Ю. К. Якимовича та ін.

Метою статті є аналіз наявної законодавчої бази, яка регламентує правовий статус понятого а також надання авторського визначення правового статусу понятого. Для досягнення даної мети, потрібно виконати такі завдання: визначити зміст поняття «заінтересованість», «кримінально-процесуальна дієздатність», дослідити підстави набуття особою відповідного статусу, а також визначити місце понятого в об'єктивності проведення слідчих (розшукових) дій.

Виклад матеріалу. Даючи оцінку правовому закріпленню інституту понятих у чинному кримінальному процесуальному законодавстві України, треба визнати, що у КПК приділено більше уваги участі понятого у кримінальному провадженні, а ніж його процесуальному статусу як учасника провадження. Більш чітко регулював це питання, на наш погляд, КПК 1960 р., в якому у ст. 127 визначався перелік слідчих дій, в проведенні яких участь понятих була обов'язковою, кількість понятих, коло осіб, які можуть бути понятими та які не можуть брати участь у провадженні слідчих дій як поняті. У цій самій статті закріплювались права та обов'язки понятого під час участі у слідчій дії та передбачено його право, за наявності відповідних підстав, на забезпечення безпеки шляхом застосування заходів, передбачених законодавством.

На підтвердження тези про певну обмеженість у закріпленні процесуального статусу понятого у КПК України можемо навести такі аргументи: по-перше, якщо розглядати процесуальний статус понятого навіть за загальноприйнятими елементами, тобто за сукупністю прав, свобод та обов'язків, то у чинному КПК України не передбачено та не закріплено будь-яких прав, свобод та обов'язків понятого, крім обов'язку особи, яку залучають для проведення процесуальних дій під час досудового розслідування як понятого, на вимогу слідчого, прокурора не розголошувати відомості щодо проведеної процесуальної дії (ч. 3 ст. 66 КПК); по-друге, розглядаючи такі складові елементи процесуального статусу понятого як громадянство, дієздатність, відповідальність, обмеження і заохочення, що більш повно дозволяють визначити процесуальний статус інших учасників кримінального судочинства, то треба визначити, що такі критерії не знайшли відображення у нормах чинного кримінального процесуального законодавства (йдеться лише про те, що поняті повинні бути незаінтересованими, ігноруючи будь-які інші соціально-демографічні та спеціально-кримінологічні ознаки, що дозволили б більш точно та повно визначити їх процесуальний статус).

Декларуючи незаінтересованість понятих, законодавець тим самим об'єктивно визнає понятого як такого учасника кримінального провадження, який сприяє дотриманню принципу об'єктивності та неупередженості

процесу, оскільки лише незацікавлена у вирішенні справи особа може бути гарантом об'єктивного та неупередженого досудового розслідування та судового розгляду, і, навпаки, його певна зацікавленість може призвести до отримання необ'єктивного та незаконного результату.

Звичайно, ми цілком згодні з тим, що незаінтересованість (незацікавленість) особи у результатах кримінального провадження, яка запрошується як понятій, одна із головних вимог, що має висуватися до понятого, оскільки ця ознака насамперед впливає на об'єктивність встановлення обставин вчиненого кримінального правопорушення. Якщо звернутися до історичного аспекту цього питання, то, як ми вже зазначали, ще у Соборному Уложенні 1649 р. однією з основних вимог, що висувалася до осіб, запрошених понятими, була незацікавленість, що відображалася у словосполученні «сторонние люди».

Таку характеристику учасників кримінального провадження як «заінтересованість» (більш правильним терміном вважається «зацікавленість») у розслідуванні кримінального правопорушення зазвичай прийнято ототожнювати з інтересами тих осіб, які реалізують свої власні інтереси або інтереси інших учасників, які вони представляють [1]. Визначення критеріїв заінтересованості учасників кримінального провадження, на нашу думку, пов'язано з правовим статусом осіб, що беруть у ньому участь. Зацікавленість у кримінальному провадженні є збуджуючим мотивом для вчинення певних дій або, навпаки, бездіяльності у вирішенні справи.

Ураховуючи вищевказане, понятого слід уважати таким учасником кримінального провадження, в якого така зацікавленість з об'єктивних причин повинна бути відсутньою, що є додатковою гарантією об'єктивності та неупередженості процесуальних дій сторін кримінального провадження, які, на відміну від понятого, дбають про свої закріплені законом інтереси.

Якщо вимогу щодо незаінтересованості особи, яку запрошують понятим, законодавець передбачив у нормі чинного КПК України, то, як ми зазначали раніше, вимоги до громадянства особи, яка запрошується для участі у кримінальному провадженні понятим, не передбачаються, хоч, на нашу думку, ця вимога є досить важливою та повинна вважатись складовою процесуального статусу понятого.

Далі, спробуємо подискутувати з В. І. Галаганом і О. М. Калачовою, які вважають недоцільним включення до структури правового статусу понятого ознаки громадянства. Автори зазначають, що зазначена категорія у передбачених законом випадках є передумовою правосуб'єктності особи, адже щоб набути статусу судді, особа повинна бути громадянином України. Але ця вимога відсутня щодо потерпілого, свідка, обвинуваченого тощо [2, с. 38].

Обґрунтовуючи свою думку, громадянство особи (у нашому випадку – понятого) має значення не лише для визначення його процесуального статусу, а й має вдосконалити процес залучення понять до участі у кримінальному провадженні. Адже без чітко визначеного громадянства понятого, допускається, що особа, яка запрошується слідчим або прокурором для участі у слідчій (розшуковій) дії, може бути як громадянином України, так й іноземним громадянином або особою без громадянства. Однак, якщо така особа не є громадянином України, то може виникнути проблема подальшого запрошення такого понятого до суду для допиту, якщо він, наприклад, постійно (переважно) перебуває за кордоном і не має можливості прибути на територію України для надання пояснень і показань.

Отже, на нашу думку понятими не можуть запрошуватись особи без громадянства та іноземні громадяни, оскільки кримінальне провадження здійснюється суб'єктами на території України, а отже, стає зрозумілим, що повинно йтися про певний правовий зв'язок між понятими та державою, який визначає інститут громадянства.

Ускладнює процедуру залучення понять і законодавча невизначеність вимог щодо дієздатності та віку понять. Звичайно, у практичній діяльності, працівники правоохоронних органів, обираючи осіб, яких вони запрошують до участі у проведенні слідчих (розшукових) дій як понять, керуючись власним практичним досвідом та професіоналізмом, щоб уникнути різних казусів, які могли б поставити під сумнів законність проведення певної слідчої (розшукової) дії, не запрошують осіб, що своїм зовнішнім виглядом (або зважаючи на інші ознаки) викликають сумніви щодо повноліття або дієздатності.

Але не всі працівники правоохоронних органів мають відповідний практичний досвід та професіоналізм, щоб вирішити таке питання самостійно та правильно. Тому для більш ефективного функціонування інституту понять, на нашу думку, серед вимог, що висувуються до понятого, треба законодавчо визначити його повноліття та дієздатність. Йдеться насамперед про процесуальну дієздатність особи, яка запрошується до участі у слідчій (розшуковій) дії понятим, тобто визнану законом здатність особи здійснювати належні їй процесуальні права. На відміну від цивільного законодавства, за яким дієздатність визначається як здатність громадянина своїми діями набувати цивільних прав і створювати для себе цивільні обов'язки (ст. 11 ЦК України), процесуальна дієздатність у кримінальному судочинстві полягає у здатності особи шляхом здійснення процесуальних дій використовувати кримінальні процесуальні права та виконувати кримінальні процесуальні обов'язки [3, с. 51].

За іншим визначенням, кримінальна процесуальна дієздатність – це визнана законом психічна та фізична здатність особи до самостійного

здійснення процесуальних дій або участі в них, тобто до свідомого використання процесуальних обов'язків [4, с. 28; 5, с. 8].

У чинному КПК України визначення кримінальної процесуальної дієздатності не наведено. Водночас, у законодавстві низки країн пострадянського простору таке питання розглядається. Зокрема, за КПК Республіки Молдова (ч. 1 ст. 75), кримінальна процесуальна дієздатність – це здатність самостійно здійснювати права, передбачені відповідним законодавством, яка визнається за всіма повнолітніми учасниками процесу, за винятком осіб, визнаних недієздатними в установленому законом порядку. Крім повної дієздатності, законодавцем закріплено й питання часткової дієздатності стосовно потерпілого, цивільного позивача, підозрюваного, обвинуваченого, підсудного віком до 18 років [6]. КПК Республіки Таджикистан (ч. 7 ст. 60) передбачається, що лише дієздатна особа може залучатись до проведення слідчої дії понятим і що понятий повинен повно та правильно сприймати дії, що відбуваються у його присутності.

На нашу думку, саме той факт, що участь понятих здебільшого забезпечує законність їх проведення та гарантує їх об'єктивність, свідчить про те, що до однієї з обов'язкових ознак, які повинні ставитись до особи, яка запрошується до участі у проведенні слідчих (розшукових) дій понятим, треба віднести її дієздатність.

Щодо нашої думки з приводу кримінально-процесуальної дієздатності у кримінальному провадженні України, поділяємо погляди В. І. Галагана та О. М. Калачової, які вважають, що кримінальну процесуальну дієздатність у здійсненні судочинства в Україні необхідно розглядати з урахуванням особливостей кримінального процесу, коли різні суб'єкти мають різні функції, зі специфіки яких випливають вимоги до кожного з учасників. Тобто кримінальна процесуальна дієздатність повинна визначатися залежно від того, наскільки особа самостійно, своїми усвідомленими діями здатна здійснювати права й обов'язки певного суб'єкта судочинства, виконувати певну функцію. Отже, дієздатність залежить від багатьох факторів: віку, фізичного стану, а також особистих якостей, що виявляються в особі через розумовий, фізичний і соціальний розвиток [2, с. 64; 7, с. 387].

На думку В. І. Галагана та О. М. Калачової для визначення дієздатності у кримінальному процесі України мають використовуватись чинники, що покладаються в основу цивільної дієздатності, зокрема: по-перше, особа віком до 14 років або визнана комісією експертів-психіатрів неосудною чи судом недієздатною, повинна вважатися такою, що не має кримінальної процесуальної дієздатності; по-друге, особа віком від 14 до 18 років або особа, дієздатність якої обмежена судом за чинним законодавством, повинна мати неповну кримінальну процесуальну дієздатність, що припускає участь представника за її клопотанням за рішенням слідчого чи суду; по-третє, з 18 років особа повинна мати повну

кримінальну процесуальну дієздатність. Щодо правового закріплення кримінальної процесуальної дієздатності, то підтримується пропозиція авторів доповнити КПК України окремою нормою, яка визначала б дієздатність учасників кримінального судочинства [2, с. 66].

Така невизначеність і відсутність чіткого правового регулювання питання повноліття осіб, які залучаються як поняті, викликає на практиці вільне та неоднозначне тлумачення цієї обставини, що виявляється у запрошенні до участі у провадженні слідчих дій неповнолітніх осіб і дає підстави стороні захисту визнати протокол такої слідчої (розшукової) дії джерелом, яке не відповідає вимогам допустимості.

З огляду на вищевикладене, вважаємо, що наявність повноліття особи, яка запрошується працівниками правоохоронних органів для участі у слідчих (розшукових) діях понятими, повинна бути обов'язковою вимогою та прямо визначатися нормами чинного КПК України.

Виходячи з ролі, функцій та обов'язків, які виконує понятий, беручи участь у кримінальному провадженні (засвідчення факту проведення слідчої (розшукової) дії, а також змісту, ходу та результатів), до правового статусу понятого, на нашу думку, слід віднести і здатність реалізації ним прав та обов'язків. Сюди треба віднести такі чинники як знання мови, якою ведеться слідча (розшукова) дія, характеристику фізичного стану понятого (вік, гострота слуху, зору), а також певні професійні навички. Наявність таких якостей у понятого визначає ефективність його участі у проведенні окремих слідчих (розшукових) дій, зокрема у розслідуванні кримінальних правопорушень.

На це вказує й О. В. Хитрова, на думку якої запрошувані як поняті особи повинні розуміти, що відбувається, мати хороший зір і слух, володіти мовою, якою проводиться слідча дія [8].

На думку О. В. Калугіна, під час проведення більшості слідчих дій поняті через слабкий рівень розвитку, невеликий життєвий досвід, низьку правову культуру, відсутність юридичних знань здебільшого не зацікавлені у виконанні покладених на них обов'язків [9].

Якщо ж розмірковувати про місце понятих у об'єктивності проведення слідчих (розшукових) дій та гарантіях законності їх проведення, цілком зрозуміло, що такий учасник провадження передусім повинен мати достатній рівень знань з певної галузі, щоб повною мірою усвідомлювати, добре розуміти та правильно сприймати хід та результати тих процесуальних дій, під час проведення яких він присутній.

Обґрунтовуючи питання законодавчого вдосконалення процесуальної участі понятого в кримінальному провадженні, треба виокремити як формальні, так і фактичні підстави набуття ним відповідного статусу.

За етимологічним значенням, «формально» – це виявлення будь-чого у певній формі, а «фактично» – обґрунтування чогось певними фактичними

даними. Тобто формально участь понятих у кримінальному провадженні України полягає у закріпленні процесуальної форми його участі у кримінальному провадженні (фіксування його даних у протоколі проведення слідчої (розшукової) дії, що, у свою чергу передбачено чинним кримінальним процесуальним законодавством. Фактично ж понятий під час проведення тієї чи іншої слідчої (розшукової) дії перебуває на місці її проведення та бере у ній участь, слідкуючи та спостерігаючи за її проведенням, щоб потім, після закінчення, засвідчити своїм підписом правильність, законність та об'єктивність її проведення. Вважають таку роль понятих головною й опитані нами працівники органів внутрішніх справ.

Таким чином, незаінтересована особа, запрошена слідчим, прокурором до участі у проведенні відповідних слідчих (розшукових) дій (як того вимагає ч. 7 ст. 223 КПК України) фактично набуває процесуального статусу понятого з моменту участі у проведенні слідчої (розшукової) дії, а формально – з моменту фіксації її даних (прізвища, ім'я, по батькові, дати народження, місця проживання та ін.) у відповідній процесуальній формі (протоколі проведення слідчої (розшукової) дії).

Проаналізувавши положення ст. 223 КПК, недосконалим вважається закріплений ч. 3 цієї статті загальний імператив, що зобов'язує слідчого, прокурора перед проведенням слідчої (розшукової) дії роз'яснювати особам, які беруть в ній участь (зокрема, понятим), їх права і обов'язки, передбачені Кодексом, а також відповідальність, встановлену законом. Враховуючи, що відповідні права та обов'язки понятого в КПК України не закріплені, слідчий, прокурор, мають право попередити цього учасника кримінального провадження лише про відповідальність за розголошення відомостей щодо проведення процесуальної дії [10].

З іншого боку, з огляду на відсутність законодавчого закріплення прав та обов'язків понятого як учасника кримінального провадження, не можна говорити й про його відповідальність за невиконання цих обов'язків. Така відповідальність, на нашу думку, насамперед повинна вважатись засобом забезпечення належного виконання понятим своїми процесуальними обов'язків, а не каральним заходом. Закріплення та визначення у КПК України процесуального статусу понятих та безпосередньо їх обов'язків, надасть можливість вирішити питання щодо відповідальності понятого як учасника кримінального провадження. На нашу думку, вирішення цього питання значно підвищить ефективність залучення понятих під час кримінального провадження.

Звертаючись до правових джерел минулого, переконуємось в тому, що ще нормами Соборного Уложення (ст. 143) передбачено відповідальність понятих, приставів та «недельщиків» за неправильну поведінку та за наклеп на людей, до яких вони прийшли проводити ту чи іншу слідчу дію [11, с. 121 – 123]. Отже, засоби забезпечення належної поведінки понятих в

кримінальному процесі мають майже чотирьохсотлітню історію.

Що ж до зарубіжного досвіду, то, наприклад, КПК Республіки Білорусь (ч. 3 ст. 64) чітко визначає коло обов'язків, яких понятий зобов'язаний дотримуватись, серед яких – зобов'язання дотримуватися порядку під час провадження слідчих дій та підкорятися законним розпорядженням органу кримінального переслідування. За невиконання таких обов'язків орган кримінального переслідування або суд вживають заходів процесуального примусу, зокрема зобов'язання про явку, привід та грошове стягнення.

Без правового регулювання вищезазначених питань процесуального статусу понятого не може йтися про понятого як повноцінного учасника кримінального провадження України, оскільки учасники кримінального провадження – це особи, наділені кримінальним процесуальним законом згідно з їх процесуальним статусом правами і обов'язками. Всі вони є учасниками кримінальних процесуальних відносин.

На наш погляд, ігнорування таких вимог у КПК України слід вважати як суттєвою прогалиною кримінального процесуального законодавства, так і певним відступом від правових традицій, закарбованих у вітчизняній науковій доктрині. Зокрема, автори одного з останніх науково-практичних коментарів КПК України (за загальною редакцією В. Я. Тація, В. П. Пшонки, А. В. Портнова) роз'яснили, що понятим є незаінтересована у результатах кримінального провадження особа, запрошена слідчим чи прокурором для посвідчення факту провадження слідчої дії, її ходу та результатів. Відзначається, що метою участі понятих у проведенні слідчих (розшукових) дій є посвідчення факту провадження такої дії, її ходу та результатів. Роз'яснено, що понятий має право брати участь у слідчій (розшуковій) дії і робити з приводу її проведення заяви та зауваження, що підлягають занесенню до протоколу; знайомитися з протоколом слідчої (розшукової) дії, у проведенні якої він брав участь [12].

Проте, слід зауважити, що всі ці питання відображені лише в коментарі до КПК України, а не в самому тексті закону, що не робить ці роз'яснення загальнообов'язковими, а лише сприяють практичним працівникам у застосуванні певних норм чинного КПК України, а отже мають рекомендаційний характер.

Таким чином, для більш повного визначення та правового регулювання процесуального статусу понятого як учасника кримінального провадження пропонуємо доповнити параграф 5 «Інші учасники кримінального провадження» глави 3 «Суд, сторони та інші учасники кримінального провадження» КПК України статтями 72–1 та 72–2.

Стосовно відповідальності понятих треба відзначити, що за умови правового врегулювання процесуального статусу понятого як учасника кримінального провадження, шляхом доповнення чинного КПК України ст. 72-1 та 72-2, на понятих, як учасників такого провадження, за

невиконання своїх обов'язків, буде поширюватися відповідальність у вигляді накладення грошового стягнення, передбачена Главою 12 КПК України.

Висновок. Отже, окрім відповідальності за розголошення відомостей щодо проведеної процесуальної дії (ч. 3 ст. 66 КПК України), поняті як учасники кримінального провадження можуть бути притягнені до відповідальності й за невиконання процесуальних обов'язків у вигляді накладення на них грошового стягнення (ст. 144 КПК України).

Список використаних джерел:

1. Никандров В. Заинтересованные лица в уголовном процессе / В. Никандров // Советская юстиция. – 1987. – № 13. – С. 20–22.
2. Галаган В. І. Встановлення процесуального статусу окремих осіб, які беруть участь у досудовому провадженні : [моногр.] / В. І. Галаган, О. М. Калачова. – Луганськ : Резніков В. С., 2012. – 212 с.
3. Адаменко В. Д. Процессуальная дееспособность участников уголовного процесса / В. Д. Адаменко // Изв. вузов. Правоведение. – 1978. – № 4. – С. 55–59.
4. Булейко О. Л. Участь понятих у кримінальному процесі України : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Булейко Ольга Леонідівна. – К., 2009. – 191 с.
5. Полосков Н. В. Правоспособность и дееспособность в советском уголовном процессе : автореф. дисс. на соискание ученой степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.09 «Уголовный процесс ; криминалистика ; судебная экспертиза» / Н. В. Полосков. – М., 1985. – 18 с.
6. Уголовно-процессуальный кодекс Республики Молдова : с последними изм. и доп. – Кишинев : «Lavalat-Info» SRL («Тірогр.Reclama» SA), 2009. – 252 с.
7. Скакун О. Ф. Теория государства и права : [учеб.] / Скакун О. Ф. – Х. : Консум ; Ун-т внутр. дел, 2000. – 704 с.
8. Хитрова О. В. Участие понятых в российском уголовном судопроизводстве : дисс. ... канд. юрид. наук : 12.00.09 / Хитрова Ольга Викторовна. – М., 1996. – 224 с.
9. Калугин А. Понятой в уголовном процессе / А. Калугин // Российская юстиция. – 1998. – № 10. – С. 11–12.
10. Котова А. А. Окремі проблемні питання інституту понятих у кримінальному провадженні України за проектом КПК / А. А. Котова // Актуальні проблеми реформування кримінально-процесуального законодавства й удосконалення діяльності судових і правоохоронних органів України : матеріали міжнар. наук.-практ. конф., (м. Луганськ, 20 квіт. 2012 р.) / [редкол. : М. Й. Курочка, О. І. Левченков, В. І. Галаган та ін.] ; МВС України ; Луган. держ. ун-т внутр. справ ім. Є. О. Дідоренка. – Луганськ, 2012. – С. 329–332.
11. Российское законодательство X–XX веков : тексты и комментарии : [в 9 т.] / под общ. ред. О. И. Чистякова. – М. : Юрид. лит., 1984. Т. 3 : Акты Земских соборов / отв. ред. т. А. Г. Маньков. – 1985. – 511 с.

12. Кримінальний процесуальний кодекс України : наук.-практ. коментар : у 2 т. / [О. М. Бандурка, Є. М. Блажівський, Є. П. Бурдоль та ін.] ; за заг. ред. В. Я. Тація, В. П. Пшонки; А. В. Портнова. – Х. : Право, 2012. Т. 1. – 2012. – 768 с.

УДК 351.745.7:343.132

Денисенко М. М.,
здобувач Національної
академії СБ України

ПРОБЛЕМНІ ПИТАННЯ ВИКОРИСТАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НЕГЛАСНИХ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КРИМІНАЛЬНОМУ СУДОЧИНСТВІ

На основі аналізу сучасного кримінального процесуального й оперативно-розшукового законодавства та результатів останніх наукових досліджень визначене коло проблемних питань використання результатів негласних слідчих (розшукових) дій у кримінальному судочинстві та намічено основні напрями їх вирішення.

Ключові слова: негласні слідчі (розшукові) дії; кримінальний процес; доручення слідчого, прокурора; оперативні підрозділи.

На основе анализа современного уголовного процессуального и оперативно-розыскного законодательства и результатов последних научных исследований определен круг проблемных вопросов использования результатов негласных следственных (розыскных) действий в уголовном судопроизводстве и намечены основные направления их решения.

Ключевые слова: негласные следственные (розыскные) действия; уголовный процесс; поручения следователя, прокурора; оперативные подразделения.

On the basis of the analysis of the contemporary criminal procedural and operative-investigative law and the recent research the urgent issues related to appliance of the results of the secret investigative (search) actions in criminal proceedings and the means for their resolution are determined.

Key words: secret investigative (search) actions, criminal procedure, investigator's or prosecutor's order, operational units.

Актуальність проблематики. Практична реалізація положень Кримінального процесуального кодексу України, прийнятого у 2012 р. виявила низку проблем, про можливість виникнення яких ще задовго до